

GEZOND & VEILIG WERKEN? GRAAG!

De balans tussen opleiding, werk en welbevinden bij professionals in de gezondheidszorg is niet goed. Regels voor rusttijden worden veelvuldig overtreden. Wees je hiervan bewust als je als coassistent aan de slag gaat. En weet wat je eraan kunt doen. Ralph Hartman

Public Human Resources & Change (PHRC) deed onlangs onderzoek naar fysieke en psychosociale arbeidsbelasting in de zorgsector. Dit leverde uitkomsten op die, ook preventief, van belang zijn. Uitkomsten die daarom ook voor de professionals van morgen relevant zijn. Want ook vandaag tijdens je coschappen kun je er al mee in aanraking komen. Van de meer dan tienduizend respondenten, waaronder artsen, gaf 59 procent aan dergelijke belasting te ervaren. En maar liefst 76 procent antwoordde ‘ja’ op de vraag ‘Wordt uw privéleven bemoeilijkt door het werk?’ Ook coassistenten laten zich geregeld horen over hoge werkdruk en belasting. Zo’n anderhalf jaar geleden kopte Medisch Contact: ‘Veel burn-out onder geneeskundestudenten’ (MC 40/2013: 2012). Van de ondervraagde coassistenten vond maar liefst 41 procent de werkdruk zwaar tot erg zwaar en een kwart zei ernstige vermoeidheidsklachten te ondervinden.

Controle

Het meest zichtbaar is de belasting van de coassistent mischien wel in de werktijden. Ook al zijn in de wet, in het Arbeidstijdenbesluit, maximumwerktijden vastgelegd, op te veel plaatsen worden die regels overtreden. En vaak verweren coassistenten zich daar niet tegen. De Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid ziet toe op de naleving van werktijden en arbeidsomstandigheden.

Dit zijn de regels: een gemiddelde werkweek over een periode van 16 weken mag niet langer zijn dan 48 uur. Dat is inclusief aanwezigheidsdiensten. Verder zijn er concrete en afdwingbare normen voor rusttijden, maxi-

mumduur van diensten en pauzes. Precies dezelfde regels gelden voor aniossen en aiossen; je kunt er dus alvast aan wennen... Voor huisartsen in opleiding geldt zelfs een 36-urige werkweek.

Naleving werktijden

In 2011 wees inspectieonderzoek nog uit dat slechts zeven van de 38 ziekenhuizen die men controleerde, de regeling van werk- en rusttijden voor (aanstaande) artsen volledig op orde had.

De spanning tussen wetten en regels aan de ene kant en de praktijk van de werktijden in de zorg is hardnekkig. Maar als je het bij die vaststelling laat, verandert er natuurlijk nooit iets en moet de beroepssocialisatie tot arts later gevolgd worden door resocialisatie tot zelfbewust werknemer en verantwoord zorgprofessional. Volgens de

Coassistenten durven vaak geen signaal af te geven

Landelijke vereniging van Artsen in Dienstverband (LAD) geldt de oproep ten tijde van de invoering van de werktijdenregelingen voor arts-assistenten onverminderd: ‘Graag meer uitgeruste handen aan het bed.’

Nog veel te vaak blijkt, bijvoorbeeld bij de juristen van de LAD, dat coassistenten geen signalen willen of durven af te geven. Omdat ze afhankelijk zijn van hun beoordeelaars. Er is dus veel verborgen ongenoegen, dat slechts in algemene termen wordt verwoord – maar dan niet of nauwelijks tot individuele aandacht en oplossingen leidt. Dus is het voor belangenbehartigers belangrijk om te blijven hameren op de mogelijkheden die er wel degelijk zijn om op te komen voor een wettelijk geregelde arbeidsduur – en ongewenste omgangsvormen tegen te gaan. Naleving van werk- en rusttijden heeft natuurlijk ook te maken met arbeidsomstandigheden en met arbeidssatisfactie. Een groot goed voor je duurzame inzetbaarheid.

Arbeidsomstandigheden

Als het 'veiligheidsklimaat' op de werkvloer positief is, gaat men zich veiliger gedragen, en gezonder/vitaler voelen. Hierin hebben instellingen en werkgevers een grote verantwoordelijkheid, maar ook de medewerker zelf; en dus ook de coassistent. Maar wat werkt en wat niet? Welke afspraken zijn mogelijk, en worden die dan ook echt nagekomen? Wat is (ongewenst) groepsgegedrag en hoe kun je dat doorbreken? Een aanrader is de website dokterhoe.nl die laat zien hoe je als dokter veilig kunt werken en leven. Opgezet voor de universitair medische centra, zijn de adviezen op deze site eigenlijk universeel toepasbaar. Je vindt er enorm veel informatie en handreikingen over hoe je je arbeidsomstandigheden en gezond & veilig werken & leven positief kunt verbeteren.

Misschien is het wel meer de onbekendheid met wat al is geregeld, of wat er mogelijk is, dan de onmogelijkheid om op te komen voor je (rechts)positie. Wie kan je daarbij ondersteunen en wat moet je doen als je overtreding constateert? Voor navraag, bijvoorbeeld over naleving van de werktijden in jouw geval – of binnen je eigen ziekenhuis – kunnen LAD-leden altijd contact opnemen met onze juristen. Dat kan zeker ook als je tegen een situatie aanloopt die echt niet kan.

De LAD helpt je graag bij het beantwoorden van vragen over de regels en de toepassing ervan. De juristen beoordelen roosters en geven advies over rechten rondom werktijden en diensten. Je kunt ook gebruikmaken van het 'formulier individuele rechtshulp' op lad.nl (klik op 'contact'). Kortom, 'Gezond én veilig werken. Graag, óók voor coassistenten!'

Denk ook hieraan

- Oriënteer je vroegtijdig op de regels die voor jou gelden in de instelling waar je coschappen gaat lopen.
- Stel je op de hoogte van de arbo-catalogus van de instelling.
- Is er een Co-raad? Word actief en neem vooral contact op.
- Binnen de faculteitsvereniging (te) weinig aandacht voor deze problematiek? Spoor hen aan en neem initiatief. Er zijn vaak meer gelijkgestemden dan je denkt.
- Check de vertrouwenspersoon bij de universiteit; informeer hoe je die functionaris daar kunt bereiken.
- Vraag na wie de preventiemedewerker is van de afdeling waar je je coschappen loopt. Deze is het eerste aanspreekpunt voor preventie en veiligheid.
- Neem contact op met de ondernemingsraad. Dikwijls is ook wel een arts lid. Zijn de basisroosters in overleg met de or vastgesteld?
- Vraag na wanneer het arbeidstijdenbeleid in jouw ziekenhuis voor het laatst is geëvalueerd.
- Informeer (ook) je vertegenwoordiger in de ledenraad van de LAD.
- Schakel de LAD, of De Geneeskundestudent i.o., in zodra je denkt dat deze belangenbehartigers behulpzaam kunnen zijn.

